

Hlas farnosti

ročník
XXXIII.
č. 24
14. 6. 2026

Informačný týždenník Rímskokatolíckej cirkvi, Farnosti Banská Bystrica – mesto

Kňazstvo – znamenie Krista uprostred ľudu

Pojem kňazstvo má svoju špecifickú históriu tak v slovenčine, ako aj jazykoch, z ktorých kresťanská tradícia po stáročia čerpala. Sacerdos – latinské označenie kňaza – sa dáva do súvisu s výrazom sacrum donum, teda posvätný dar – kňaz nielen sprostredkúva dary Božiemu ľudu, ale sám je preň posvätným darom. Grécke hieros pochádza od hieros, čiže svätý. A konečne slovenský výraz kňaz je staré slovo, ktoré súvisí s výrazom knieža – pôvodne označovalo toho, kto je prvý, vodcu, predstaveného. Tri jazyky, tri obrazy – dar, svätosť, prvenstvo – a všetky tri patria k tomu, čo Cirkev chápe pod sviatosťou kňazstva.

So slovenským výrazom súvisí jedna drobnosť, ktorá sa v bežnej reči často používa nesprávne. Hoci kňaz má spoločný koreň s kniežat'om, význam slova sa v priebehu stáročí posunul a od pôvodného „kňaz-“ sa oddelil významom, zápisom i výslovnosťou. Správne teda hovoríme kňazstvo, so Z, a nie kňazstvo. Táto drobná jazyková nuansa odráža niečo dôležité: kňazstvo, ktoré už dávno nie je odvodené od svetskej vlády či vznešenosti pôvodu, ale je to vlastná, sviatostná skutočnosť.

Sviatosť posvätného stavu má tri stupne: episkopát, čiže biskupský stav, presbyterát, čiže kňazský stav v užšom zmysle, a diakonát, o ktorom sme písali v minulom vydaní. Dnes sa pozrieme na druhý stupeň – na presbyterát, na kňaza tak, ako ho väčšina veriacich pozná najbližšie: ako toho, kto vo farnosti slávi svätú omšu, spovedá, krstí, sobáša, pochováva a nesie váhu starostlivosti o farskú pastoračiu v jej najrôznejších aspektoch.

Skôr než sa pozrieme na to, čo kňaz robí, treba si ujasniť jedno rozlíšenie, ktoré je v náuke Cirkvi kľúčové – rozlíšenie medzi všeobecným, krstným kňazstvom všetkých veriacich a sviatostným, služobným kňazstvom tých, ktorí prijali vysviacku. Druhý vatikánsky koncil hovorí o dvoch formách kňazstva nielen v rozdielne stupňa, ale v podstate – a zároveň sú navzájom zamerané jedno na druhé.

Čo to znamená v praxi? Každý pokrstený človek má účasť na Kristovom kňazstve. Krstom a birmovaním sme posvätení na to, aby sme prinášali duchovné obety – svoj život, svoju prácu, svoje radosti aj bolesti – ako dar Bohu. Keď rodič vychováva deti vo viere, keď niekto trpezlivo znáša ťažkosti a spája ich s Kristovým utrpením, keď sa veriaci modlí za iných, žije svoje krstné kňazstvo. Toto je niečo, čo patrí každému kresťanovi bez výnimky.

Sviatostné kňazstvo je iné. Nie je to len intenzívnejšia forma toho istého. Je to osobitný dar, ktorý sa udeľuje vysviackou a ktorý umožňuje konať *in persona Christi Capitis* – v osobe Krista Hlavu. Kňaz pri slávení Eucharistie nehovorí slová premenenia ako svoje vlastné slová o Kristovi; hovorí ich tak, že v nich je prítomný a koná sám Kristus. Toto rozlíšenie nie je akademická hra so slovami. Je to dôvod, prečo Katolícka cirkev – na rozdiel od niektorých iných kresťanských spoločenstiev – trvá na tom, že kňazstvo je sviatosť, a nie len funkcia alebo úloha, ktorú by si spoločenstvo rozdeľovalo.

Ďalší dôležitý aspekt kňazstva vidíme v učení opierajúcom sa o dva rady kňazstva v Starom zákone. Prvé je kňazstvo podľa radu Árona – kňazstvo kmeňa Léviho, viazané na pôvod a na opakované obetovanie zvierat. Druhé je tajomné kňazstvo Melchizedecha, o ktorom Genезis hovorí, že prinášal chlieb a víno a požehnal Abraháma. List Hebrejom vysvetľuje, že práve toto kňazstvo je predobrazom Kristovho kňazstva. Kristus nepochádzal z kmeňa Léviho, a teda by sa nikdy nemohol stať kňazom podľa starého zákona – a predsa je Veľkňazom naveky podľa radu Melchizedechovho, pretože jeho obeta nie je opakovaná obeta zvierat, ale jediná, dokonalá obeta seba samého.

Z tohto pohľadu je zrejmé, prečo Cirkev hovorí o kňazskej vysviacke ako o niečom, čo zanecháva nezmazateľný znak. Tak ako pri krste a birmovaní, ide o pripodobnenie, ktoré sa nedá vziať späť. To má aj svoju upokojujúcu stránku: platnosť sviatostí, ktoré kňaz vysluhuje, nezávisí od jeho osobnej dokonalosti, čo je v súlade s pradávnu zásadou, ktorú Cirkev so záväznosťou formulovala

na Tridentskom koncile: nehodnosť služobníka neprekáža, aby skrze neho pôsobil Kristus. Veriaci, ktorý pristupuje k spovedi alebo k svätému prijímaniu, sa nespolieha na osobnú svätosť kňaza, ale na to, že za jeho sviatostným konaním stojí sám Kristus.

Čo konkrétne kňaz robí? Predovšetkým slávi Eucharistiu – to je srdce jeho služby. Okrem toho vysluhuje sviatosť zmierenia, vysluhuje pomazanie chorých, krstí, asistuje pri sobášoch, predsedá pohrebom, s dovolením biskupa môže udeľovať aj birmovanie, a samozrejme hlása Božie slovo. Tieto úlohy sa zvyknú zhromažďovať do troch oblastí: učiť, posväcovať a viesť.

Práve posledná z týchto úloh – viesť – sa odohráva vždy v podriadenosti biskupovi. Kňazi tvoria spolu so svojím biskupom jediné presbytérium, jedno telo spolupracovníkov. Farár, ktorý spravuje farnosť, to robí z poverenia biskupa a pod jeho autoritou, nie ako samostatný vládca svojho územia. Táto previazanosť nie je len organizačná záležitosť – je výrazom toho, že kňazstvo je vždy službou v spoločenstve, nikdy izolovanou súkromnou záležitosťou jednotlivca.

Kňazská formácia na Slovensku trvá spravidla šesť rokov a prebieha v seminároch. Súčasťou je teologické štúdium, ale aj duchovná a ľudská formácia. V latinskej Cirkvi sa kňazská vysviacka spája so záväzkom celibátu – kandidáti už pred prijatím diakonátu slobodne a verejne osvedčujú vôľu žiť s nerozdeleným srdcom pre Božie kráľovstvo. Toto rozhodnutie nie je odriekanie v negatívnom zmysle, ale znak: kňaz patrí celý a bez výhrad Tomu, v koho mene slúži, a tým, ktorým slúži.

Okrem sviatostnej a liturgickej roviny má kňaz na starosti aj množstvo úloh, ktoré sú pre život farnosti nevyhnutné. Je to napríklad vedenie farskej administratívy a matrík, ekonomická správa farského majetku a starostlivosť o kostoly, faru a ďalšie budovy, organizácia katechézy a príprava na sviatosti, duchovná starostlivosť o starých, chorých a núdznych, koordinácia farských spoločenstiev a podujatí... Aj tieto služby dopĺňajú komplexný obraz farskej pastoračnej starostlivosti a kňazskej zodpovednosti, ktorá je mu zverená.

V dnešnom svete, plnom špecializovaných profesií – psychológov, terapeutov, poradcov na všetko možné – sa môže zdať, že úloha kňaza je nahraditeľná. Skutočnosť je iná. Práve v dobe, keď je človek rozdrobený do najrôznejších kategórií – dieťa, senior, pacient, klient – zostáva kňaz tým, kto sa stretáva s človekom ako celistvou osobou, od krstu po posledné pomazanie. Nie ako odborník na jednu oblasť života, ale ako ten, kto sprostredkúva vzťah s Bohom, ktorý objíma celý život – radosti, utrpenie, každodennosť aj najväznejšie okamihy.

Či už využijeme pozvanie na slávnosť kňazskej vysviacky v našom farskom kostole, alebo pri ktorejkoľvek svätej omši sledujeme kňaza pri oltári, môžeme si pripomenúť, že nehľadáme len na človeka, ktorý vykonáva svoju prácu. Hľadáme na znamenie – krehké, ľudské, a presne preto aj dôveryhodné znamenie toho, že Kristus je medzi nami stále prítomný a stále slúži svojmu ľudu.

OZNAMY NA JEDENÁSTU NEDELU V CEZROČNOM OBDOBÍ

21. 6.	Nedeľa	DVANÁSTA NEDEĽA V CEZROČNOM OBDOBÍ
---------------	---------------	---

Ostatné dni sú férie Cezročného obdobia.

- **V utorok o 18.00 sa v našom farskom kostole uskutoční absolventský koncert** Damiana Kopernického s názvom *Eclipse*, hudba, ktorá zostáva. Zaznie v podaní komorného orchestra, miešaného speváckeho zboru a žiakov konzervatória. Vstupné je dobrovoľné.
- **V sobotu 20. júna sa v našom farskom kostole uskutoční slávnosť kňazského svätenia.** Pri svätej omši o 10.00 hod. príjmu kňazské svätenie dvaja diakoni:
  - **Bronislav Antoš** z farnosti Banská Bystrica – Fončorda (*primície 28. júna v BB – Fončorde*);
  - **Matúš Mikuško** z farnosti Chrenovec-Brusno (*primície 27. júna v Chrenovci-Brusne*).

Srdečne vás pozývame na slávnosť a prosíme o modlitby za svätencov.

Úradné hodiny farskej kancelárie: Pondelok, Streda, Piatok: 9.00 – 11.45 h. Utorok, Štvrtok, Piatok: 17.15 – 18.00 h.	tel.: 048 / 412 45 31 mobil: 0911 880 298 web: www.bbmesto.fara.sk e-mail: fara.bb.mesto@gmail.com	Elektronický zvonček:
© Vydáva Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Banská Bystrica – mesto, Námestie Štefana Moysesu 1, 974 01 Banská Bystrica Ako týždenník distribuovaný bezplatne. Uzávierka v piatok o 9.00 hod. Reg. č. OMT-OÚ 3/94. Náklad 320 ks.		